

K E R E S Z T Ú T

Szent John Henry Newman bíboros gondolataival

Budajenő, 2024. március 9.

Szent John Henry Newmant (1801-1890)
15 éves korában érte élete nagy fordulata:
*Találkoztam Istennel, nem mint fogalommal,
hanem személlyel, aki magához hívott.*

Newman az anglikán egyházban nevelkedett, Oxfordban egyetemi lelkész és a Szűz Mária templom szónoka lett. Szembefordult az anglikán egyházban eluralkodó liberális-filozofikus szemlélettel, amely a valláson objektív bizonyosságokat akart számonkérni, majd arra hivatkozva, hogy ilyet egyik vallás sem nyújt, elkezdte hirdetni a különféle vallásos vélekedések egyenértékűségét. Newman ehelyett a Mária-tiszteletnek és hitének gyökereit kutatva, az ősegyház igazi folytatását keresve hat éven keresztül állhatatosan imádkozott és böjtölt a világosságért. Fiatal korától kezdve élt benne a meggyőződés, hogy olyan idők következnek, amikor a hitetlenség árja, mint vízözön, mindent elönt s oly magasra hág, hogy csak a hegycsúcsok emelkednek ki belőle, mint szigetek az árból. Végül 1845-ben áttért a római katolikus vallásra. Két év múltán Rómában pappá szen-

telték. *Végre biztos kikötőbe léptem vihar után,* írta. Rokonai és barátai elfordultak tőle, de a katolikus körök is gyanakodva tekintettek rá. Támadások kereszttüzében kellett megvédenie hitét. A csalódások a lelki élet mesterévé érlelték. Meggyőződése volt, hogy az Istennel való kapcsolat személyessége nem vezethet önkényhez és relativizmushoz, és hogy a katolikus egyházban éppúgy egységben kell lennie az igazság hajthatatlan képviselőjének és a kimeríthetetlen irgalomnak, mint Krisztusban.

A keresztény lelkiiség fő elemei nézete szerint a következők:

- a lelkiismeret belső világosságában élni
- a bennünk élő Krisztus-képet követni
- szállást adni magunkban a Szentléleknek
- a Szentíráson elmélkedni

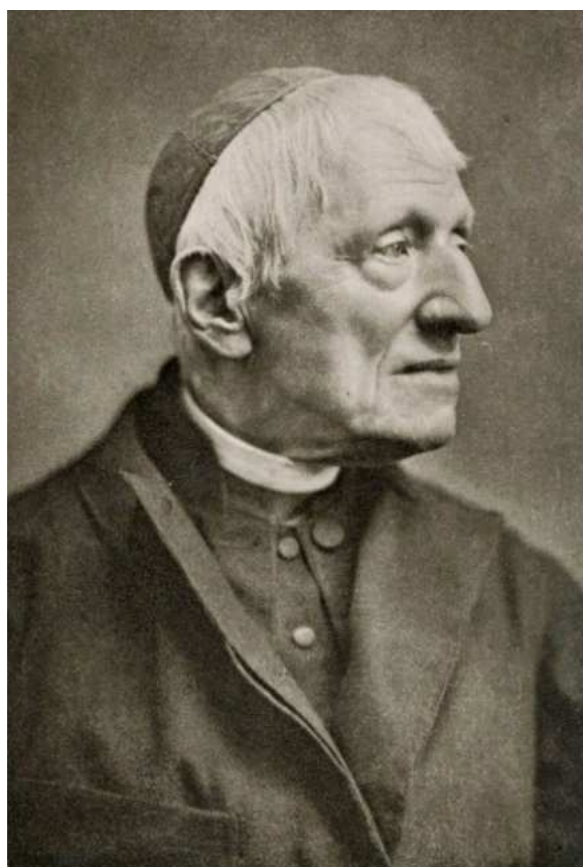
- a hitből fakadó cselekvés elsőbbsége a beszéddel szemben
- az imádság és a böjt
- a keresztény személyiség az ellentétes erények feszültségében (pl. az igazság képviselője és a békességszerzés)
- lelki napló vezetése
- a mindennapi kötelességek teljesítése
- minden szenvedés és betegség elfogadása Istennek az üdvösség érdekében végzett beavatkozásaként

XIII. Leó pápa 1879-ben bíborossá nevezte ki. Jelmondata így hangzott: *Cor ad cor loquitur* (a szív a szívhez szól).

Élete végén csaknem teljesen megvakulva szüntelenül a rózsafüzért imádkozta.

89 évet élt.

Barsi Balázs ferences szerzetes kezdeményezésére 2005-ben Sümegcsehiben Udvardi Erzsébet táblaképeivel díszített templomot emeltek a Szentháromság egy Isten imádására, Názáret misztériumának szemlélésére és John Henry Newman bíboros szentté avatásáért. Newmant 2010-ben XVI. Benedek boldoggá, 2019-ben Ferenc pápa szentté avatta.

Szent John Henry Newman

I. Jézust halálra ítélik

Jézust, aki az utolsó napon majd megítéli a világot, igazságtalan bírák gyalázatos kínhalálra ítélik. Íme a botrány: a szentet, az igazat, az igazságot bűnösök ítélik el, és viszik halálra. Csakhogy épp mikor elítélik, kénytelenek elismerni ártatlanságát.

Júdás, aki elárulja őt, így szól: „Vétkeztem, mert elárultam az igaz vért.” Pilátus, aki az ítéletet hozza, ezt mondja: „Ártatlan vagyok ennek az igaznak vérétől”, és a felelősséget a zsidókra hárítja. A százados, aki látja őt a kereszten meghalni, így kiált: „Valóban igaz ember volt.”

Így győzöl, amikor elítélnek. Az idők végén pedig még inkább. Hogy „lássák, kit szúrtak át”. Hogy épp az, akit gyarló módon elítélték, fog ítélni a világ felett, hatalomban. És az elkárhozók is el fogják ismerni: az ítélet igazságos.

II. Jézus vállára veszi a keresztet

Jézus Isten. Isteni hatalmával az egész világot hordozza.

Emberként viszont a mi bűneink mérhetetlen súlyát veszi magára a kereszttel.

Magadra vetted a mi természetünket, megjelentél közöttünk, mint ember, és áldozatot hoztál értünk. Jaj, milyen nehéz terhet raktam Rád, Jézusom! Eljöttél, hogy megváltss minket attól, amit gyarló emberként időnként magam is elkövetek.

Urunk, mindenható Isten, aki az egész világot hordozod, magadra vetted a mi bűneink terhét is. Gondviseléseddel Te tartod fenn testi életünket. Drága véred által légy lelkünknek is megmentője.

III. Jézus először esik el a keresztnél

A Sátán lezuhant a mennyből. Fellázadt Teremtője ellen, ezért annak igazságos ítélete szerint taszított le onnan.

Lázadásába sikerült az embereket bevonnia. De eljött hozzájuk a Teremtő, hogy megváltsa őket. Ezzel a Sátán előtt megnyílt egy lehetőség, amit alaposan ki is használt. A Legszentebb, emberi testet öltvén, a Sátán kezébe került, aki bosszút akart állni letaszítóján, és ő is letaszította a földre. Ezért esett el Jézus a keresztnél.

Ha bűnbe esünk, bennünket is ő taszít le oda, ahonnan csak Jézussal együtt tudunk felállni.

Üdvözítőnk, aki elesésedből felálltál, emelj fel minket a rajtunk elhatalmasodott bűneinkből!

IV. Jézus találkozik édesanyjával

Sokan azt gondolják, hogy Mária Jézus világra hozásával betöltötte a szerepét. Mi azonban, Urunk, kik a katolikus egyházban a te gyermekeid vagyunk, így gondolkozunk édesanyádról: a drága gyermeket ő vitte a templomba; ő hordozta karjain, mikor a bölcsek eljöttek hozzá, hogy imádják. Együtt menekültek Egyiptomba és a tizenkét éves Jézust magával vitte Jeruzsálembe. Vele élt harminc esztendeig Názáretben. Vele volt a kánai menyegzőn. Mikor Jézus elhagyta a szülői házat, hogy Isten országát hirdesse, követte. És most, mikor fia kereszttel a vállán halad előre az úton, számkivetettként, újra egymás szemébe pillantanak.

Édesanyánk, engedd, hogy mindig Rád is gondolhassunk, amikor Jézusra gondolunk, és amidőn szent Fiadhoz imádkozunk, közbenjárásoddal légy mellettünk.

V. Cirenei Simon segít Jézusnak vinni a keresztet

Jézus, ha akarta volna, egyedül is elbírta volna keresztjét. De megengedte, hogy Simon segítsen neki. Ezzel bennünket hív, hogy vegyünk részt szenvedésében és legyünk művének társai. Bár az ő érdeme végtelen, mégis azt akarja, hogy népe érdemei valamiképp egyesüljenek az övével. Egyesüljön áldozatával a Legszentebb Szűz szentsége, a mártírok vére, a szentek imádásai és penitenciái, egyesüljön vele minden hívő minden jócselekedete.

Jézus megment bennünket vére által, de csak magunkon keresztül és velünk együtt. Édes Uram, Jézusom, taníts meg minket Veled szenvedni! Add, hogy nevedért szívesen szenvedjünk, s szenteld meg minden szenvedésünket a Te szenvedésseddel.

VI. Veronika kendőjét nyújtja Jézusnak

Jézus ezt a jámbor asszonyt saját arcmásával ajándékozta meg, hogy őrizze azt az eljövendő időkre. Intés ez nekünk, hogy arcának vonásait nekünk is szívünkben kell hordoznunk. Élünk a föld bármely részén, bármely korban, Jézust hordozzuk szívünkben. Különbözhetünk sok mindenben, de ebben az egyben mindnyájunknak meg kell egyeznünk, ha hűséges gyermekei akarunk lenni. Veronika kendőjét mindig magunkkal kell hordanunk. Jézus haláláról és feltámadásáról szüntelenül elmélkednünk kell, és az ő isteni tökéletességére kell törekednünk. Add, Uram, hogy mindig kedvesek legyünk a szemedben, a bűn ne torzítsa el arcvonásainkat, képesek legyünk drága véredben megtisztulni és megújulni.

VII. Jézus másodszor esik el

A Sátán másodszor bukott el, mikor a mi Urunk és Üdvözítőnk a földre jött. Ebben az időben az egész föld uralmát magához ragadta, s királynak nevezte magát. Még az Üdvözítőhöz is közeledni merészelt, megmutatta neki a föld minden királyságát, s azt az istenkáromló ígéretet tette — neki, a világmindenség alkotójának, — hogy mindezt neki adja, ha leborulva imádja őt. Jézus azonban így felelt: „Távozz tőlem, Sátán!”, és a Sátán lebukott a hegy tetejéről. Jézus maga tanúsította: „Láttam a Sátánt villámként lehullani az égből.” A gonosz lélek második bukására emlékezve az ártatlan Urat másodszor is a földre vetette. Édes Üdvözítőnk, Jézus Krisztus, taníts meg minket veled szenvedni, a Sátán kísértéseit félelem nélkül elviselni, és azoknak mindig ellentmondani.

VIII. Jézus találkozik a jeruzsálemi asszonyokkal

A régi jövendölés szerint a világ Megváltójának egy Ábrahám törzséből származó asszonytól kellett születnie. Ettől kezdve minden szűz remélte, hogy ő adhat neki életet. Mégis, mikor a jövendölés beteljesedett, egészen másként történt, mint várták. Most pedig Jézus azt mondja a jeruzsálemi asszonyoknak: „ne engem sirassatok, hanem magatokat és gyermekeiteket”.

Uram, mi nem tudjuk megmondani, mit hoz a jövő. Nem látjuk előre, mikor és milyen alakban jössz minket meglátogatni –, ezért mindent rád bízunk. Tégy velünk és bennünk tetszésed szerint. Add, hogy mindig téged szemléljünk, és te nézz ránk, erősíts meg minket a kereszten elviselt keserű szenvedésed és halálod kegyelmével, és

vigasztalj minket, ahogyan te szoktál, és amikor te jónak látod.

IX. Jézus harmadszor esik el

A Sátán harmadik és utolsó bukása az idők végén fog bekövetkezni, amikor Isten örökre becsukja tüzes börtönébe. S mert ezt tudja is, számára nincsen remény. Tudta ugyan, hogy az emberiség Megváltója abban az órában őt is megmenthetné, ám ő bosszúvágyától hajtva elhatározta, hogy a nagy királyt, akinek országa örökkévaló, hatalmába keríti, és megkínozza. Ezért veti őt harmadszor a földre.

Urunk az Olajfák hegyén elfogatásakor azt mondta a kardokkal és dorongokkal érkező templomőrségnek: „ez a ti órátok és a sötétség hatalmának ideje.”

Jézus, egyszülött Istenfiú, testté lett Ige, Te hagytad, hogy a szenvedésben emberi módra

a Gonosz játékszere és zsákmánya légy,
hogy aztán diadalmaskodhass felette.

X. Jézust megfosztják ruháitól

Jézus mindentől meg akart válni e világon, mielőtt elhagyta azt. A legteljesebb szegénységet gyakorolta. Mikor a názáreti szent házat elhagyva elindult prédikálni, nem volt fejét hol lehajtania. Az őt szerető és szolgáló emberek által szerzett szegényes táplálékon élt. Olyan halált választott, hogy még ruháit sem hagyták meg neki. Megfosztotta magát attól, amit mi mindannyian szükségesnek tartunk.

Add, szeretett Uram és Üdvözítőm, hogy mi itt a földön elviseljük Érted minden veszteséget, s hogy még a megszégyenítést, vádat, megvetést és gúnyt is szívesebben viseljük el, mint azt, hogy az utolsó napon mi hozzunk rád szégyent.

XI. Jézust keresztre szegezik

Jézus kezeit és lábait nehéz szögekkel verik át. Lehunyt szemére, veréstől feldagadt szemhéjaira vér csorog. Epével és ecettel itatják, feje a töviskoronától sebes. Szívét lándzsával döfik át. Egyszerre kínozzák valamennyi érzékszervén keresztül.

Jézus, add, hogy veled feszíttessünk és haljunk meg; ne engedd, hogy bűnt kövessünk el kezünkkel, lábunkkal, szemünkkel, szánkkal, eszünkkel vagy szívünkkel.

Minden érzékszervünket ajánljuk fel a Te dicsőítésedre. Minden tagunk téged magasztaljon, s a szentséges vér, mely öt sebedből folyik, adja meg nekünk a megszentelő kegyelmet, hogy haljunk meg a világ számára, és egyedül neked éljünk.

XII. Jézus meghal a kereszten

Jézus három órán át függött a kereszten.

Ezalatt imádkozott gyilkosaiért, a bűnbánó latornak megígérte a Paradicsomot és áldott édesanyját Szent János gondjaira bízta.

Mikor minden bevégeztetett, lehajtotta fejét, és kiadta lelkét.

Kiállta a legrosszabbat, majd meghalt és elhagyta ezt a világot. Az emberek fiai közt ő volt a leggyöngédebb, a legodaadóbb, a legszentebb — és most eltávozott közülünk. Halálával az én bűnömnek is meg kell halnia. Kegyelmének segítségével akarom régi bűneimet bánni és siratni. Ígérem neked, Istenem, hogy kegyelmed segítségével kerülöm a kísértés útját, a bűnnek minden alkalmától menekülök, a gonosz ellenség sugallataitól elfordulok, buzgó leszek imádságaimban és a bűnnek egészen

meghalok — hogy kereszthalálod ne legyen számomra hiábavaló.

XIII. Jézust édesanyja karjaiba helyezik

Az emberek hazamentek. A Golgota csendes. Jézus ismét a Tiéd lett, Szűzanya, mert elhagyta ezt a világot. A Sátán és a gonosz emberek már nem tartanak rá igényt. Elhagyott Téged, hogy az Atya akaratát teljesítse. Az ördög előbb felvitte egy magaslatra, hogy felkínálja neki a Föld minden országát, aztán felvitte a templom párkányára, hogy vesse le magát onnan, hisz nem eshet bántódása, majd gonosz emberek emelték magasba a kereszten, hogy megöljék. Most újra a te karjaidban pihen, Istennek Anyja. Mert te vagy a legáldottabb, legszentebb, legkegyelmesebb Anya. Nagy misztérium, hogy aki a szíved alatt pihent,

majd a kebleden tápláltad, karjaidon hordoztad, most halottként újra az öledben nyugszik.

Istennek Szűz Anyja, könyörögj érettünk.

XIV. Jézust sírba helyezik

Mikor közelgett Jézus örök diadala, akkor látszott győzelme a legtávolabbinak. Mikor készült országába bevonulni, az ég és föld minden hatalmát birtokba venni, épp holtan feküdt egy sziklaüregben. Halotti lepelbe burkolva, sziklasírba zárva.

Add, hogy bízzunk tebenned, Jézusunk, hogy gondviselésed bennünk is megnyilvánuljon. Add nekünk a bizonyosságot, hogy mennél nagyobb a szomorúságunk, annál közelebb vagyunk hozzád. Mennél mélyebben megvetnek bennünket mások, Te annál jobban becsülsz minket. Mennél jobban szidalmaznak, annál magasabbra

emelsz minket. Mennél inkább elhagynak
bennünket, annál szorosabban egyesítesz
bennünket önmagaddal.

Könyörögjünk: Isten, ki egyszülött Fiad
drága vérével a kereszttel megsejtsz,
add, hogy kik e szent kereszt dicsőségének
örvendünk, minden helyen, minden időben
érezzük védelmedet. Ámen.

